

7. bekkur íslenska

Kennarar: Erla Sigurþórsdóttir; Hulda Ingibjörg Magnúsdóttir

Lýsing

Íslenska skiptist í talað mál og hlustun, lestur og bókmenntir, ritun og málfræði. Unnið er samkvæmt hæfniviðmiðum aðalnámskrár grunnskóla, 2013.

Markmið

Traust kunnátta í móðurmáli er meginundirstaða staðgóðrar menntunar. Jafnframt er lestur öflugt tæki nemenda til að afla sér þekkingar og tjáning í ræðu og riti ein af nauðsynlegum forsendum þátttöku í samfélaginu.

Hlutverk íslenskukennslu, kennslu í íslensku táknmáli og máluppeldis er viðtækt og margbrotið. Mál og bókmenntir eru menningararfur þjóðarinnar sem ber að rækta, virða, njóta og þróa. Sá arfur á eflaust drjúgan þátt í stöðu læsis þjóðarinnar og hve sjálfsagt það þykir að læra að lesa, skrifa og beita máli svo skiljist. Kennslan hefur einnig það hlutverk að efla tjáningu og sköpun í töluðu máli og rituðu, nota málið og kynnast mætti þess. Gott og ríkulegt talmál er ein meginforsenda samskipta og miðlunar og svo á einnig við um ritmálið sem er miðill sköpunar og birtir nýja þekkingu.

Í lýðræðisþjóðfélagi er brýnt að geta tekið virkan þátt í umræðum af ýmsu tagi þar sem móðurmálið er mikilvægt samskiptatæki. Nauðsynlegt er að geta tjáð skoðanir sínar, hvort sem er í námi, starfi, félagslífi eða einkalífi. Þeir sem hafa gott vald á töluðu máli, framsögn og samræðum eru betur færir um að taka þátt í samfélagsumræðunni og eiga jafnan auðvelt með að miðla af þekkingu sinni. Mikilvægt er að nemendur þjálfist í að segja skipulega frá og gera grein fyrir þekkingu sinni og skoðunum. Frá upphafi skólagöngu þarf að leggja áherslu á að þeir æfist í að tjá sig og fái leiðsögn um framsögn og skýran framburð. Gott vald á munnlegri tjáningu í móðurmáli er undirstaða tungumálanáms og nýtist í öllum öðrum námsgreinum. Þjálfunina má greina í tvo þætti, annars vegar framburðar- og framsagnarþátt og hins vegar frásagnar-, samræðu-, rökræðu- og umræðuþátt.

Íslensku kennsla er skipt niður í fjóra þætti í Aðalnámskrá grunnskóla 2011/2013,

Talað mál, hlustun og áhorf: Nauðsynlegt er að geta tjáð skoðanir sínar, hvort sem er í námi, starfi, félagslífi eða einkalífi. Þeir sem hafa gott vald á töluðu máli, framsögn og samræðum eru betur færir um að taka þátt í samfélagsumræðunni og eiga jafnan auðvelt með að miðla af þekkingu sinni. Mikilvægt er að nemendur þjálfist í að segja skipulega frá og gera grein fyrir þekkingu sinni og skoðunum.

Lestur og bókmenntir: Í hugtakinu læsi felst einkum tvennt, lestur og ritun. Hér er valin sú leið að fjalla einkum um lestur en minnt er á þetta samband lestrar og ritunar. Í traustu læsi felst m.a. sú hæfni að geta ráðið í letur, skilið og túlkað það sem texti hefur að geyma, lært af því og geta miðlað þekkingu sinni til viðmælanda eða lesanda. Á undanförunum árum hefur orðið mikil breyting á þeim kröfum sem samfélagið gerir til lestrarfærni. Það felst einkum í því að sá texti sem ber fyrir augu lesanda er mun fjölbreytilegri en áður og birtist ekki einungis á pappír heldur einnig á rafrænu formi og þá oft samsettur úr rituðum texta, mynd, táknmynd, látbragði, hljóði og hreyfimynd. Þá skal minnt á að margt af því sem nemendur lesa er birt á vefmiðlum, án þess að það sé ritrynt eða því ritstýrt á nokkurn hátt.

Ritun: Greina má þjálfun í ritun í tvo meginþætti þótt þeir séu oft samofnir í reynd. Annars vegar er textinn sjálfur, svo sem val á textagerð, skipan efnisþátta, málsnið, mál og stíll. Hins vegar eru tæknileg atriði, þ.e. skrift, stafsetning, uppsetning og frágangur texta.

Málfræði: Færni í notkun tungumáls, bæði móðurmáls og annarra mála, er grundvallaratriði í mannlegum samskiptum. Markmið málfræðikennslu í grunnskóla er að gera nemendur viðræðuhæfa um mál og málfar, gera þá að betri málnotendum og glæða áhuga þeirra á móðurmálinu.

Námsefni

Námsefnið er margvíslegt t.d. Orðspor 3 lesbók og vinnubók, Málrækt 3, Stafsetning (Finnbjörg), Ljóðahefti fyrir 7.b., Smellur (3. hefti), ásamt margvíslegum verkefnum frá kennurum, s.s. ritun, þemavinna, kynningar og framsögn. Mikil áhersla lögð á yndislestur og heimalestur. Nemendur hafa einnig unnið með hraðlestraræfingar.

Kennsluaðferðir

Kennarar nota fjölbreyttar kennsluaðferðir: Innlögn, sýnikennsla, vettvangsferð, kennslubókarkennsla, námsleikir, samræðuaðferð, spurnaraðferð, þrautalausnir, leitaraðferðir, kannanir, hópavinnubrögð, hugarflug svo eitthvað sé nefnt.

Námsmat

Námsmat; símat, kannanir, annar prófum og vinnubækur.

Íslenska fyrir 5.-7.bekk

- **Hæfnieinkunn (A-D)**

Íslenska fyrir 5.-7.bekk - Talað mál, hlustun og áhorf

- Tjáð sig skýrt og áheyrilega og gert sér grein fyrir gildi góðrar framsagnar.
- Hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er og greint frá aðalatriðum.
- Nýtt sér myndefni og rafrænt efni á gagnrýnninn hátt.
- Átt góð samskipti, hlustað, gætt tungu sinnar og sýnt viðeigandi kurteisi.

Íslenska fyrir 5.-7.bekk - Lestur og bókmenntir

- Valið sér fjölbreytt lesefni við hæfi til gagns og ánægju.
- Notað þekkingu og reynslu ásamt ríkulegum orðaforða við lestur og skilning á texta.
- Lesið gamlar og nýjar bókmenntir, þar á meðal þjóðsögur, ljóð, og bókmenntir ætlaðar börnum og unglingum.

Íslenska fyrir 5.-7.bekk - Ritun

- Skrifað læsilega og af öryggi með persónulegri rithönd, beitt algengum aðgerðum í ritvinnslu, gengið frá texta og notað orðabækur.
- Beitt helstu atriðum stafsetningar og greinamerkjasetningar og hefur náð valdi á þeim.
- Valið textategund, skipulagt og orðað texta, svo sem sögur, frásagnir, lýsingar og fyrirmæli, á þann hátt sem hæfir tilefni.
- Samið texta þar sem beitt er eigin sköpun, notið þess að tjá hugmyndir sínar og reynslu og veitt öðrum hlutdeild með því að kynna ritunina eða leyfa öðrum að lesa.
- Skrifað texta á tölvu og beitt nokkrum aðgerðum í ritvinnslu, vísað til heimilda skrifað texta með ákveðinn lesanda í huga, á blað eða tölvu.

Íslenska fyrir 5.-7.bekk - Málfræði

- Gert sér nokkra grein fyrir eigin máli og hefur skilning á gildi þess að bæta það.

- Áttað sig á hvernig orðaforðinn skiptist í sagnorð, fallorð og óbeygjanleg orð og greint hlutverk og helstu einkenni þeirra.
- Beitt þekkingu sinni á málfræðilegum hugtökum í umræðu um mál, ekki síst eigið mál, talað og ritað.
- Notað allríkulegan orðaforða í ræðu og riti, gert sér grein fyrir margræðni orða og nýtt sér málfræðikunnáttu sína við orðmyndun, tal og ritun.
- Nýtt orðaforða sinn til að skapa ný orð og orðasambönd og notað þau texta.
- Nýtt sér kunnáttu og færni til að fletta upp orðum í orðabókum og öðrum gagnabrunnum um mál.
- Beitt þekkingu sinni á málfræði við að búa til setningar, málsgreinar og efnisgreinar og gert sér grein fyrir fjölbreytileika málsins.
- Gert sér grein fyrir notagildi íslenskrar málfræði, m.a. við ritun og stafsetningu.

Íslenska matsviðmið 5.-7. bekkur

- **Námsmat** með hliðsjón af matsviðmiðum aðalnámskrár grunnskóla
- **Framvinda** með hliðsjón af hæfniviðmiðum í íslensku

- **C - hæfni**

Tjáð sig með nokkuð áheyrilegri framsögn. Hlustað og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er. Tjáð sig með leikrænni tjáningu frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu. Nýtt sér að einhverju leyti myndefni og rafrænt efni á skapandi hátt.

- **B - hæfni**

Tjáð sig áheyrilega með góðri framsögn. Hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu til að skilja það sem sagt er. Tjáð sig með leikrænni tjáningu og rökstutt skoðanir sínar frammi fyrir hópi. Nýtt sér myndefni og rafrænt efni á skapandi hátt.

- **A - hæfni**

Tjáð sig skýrt og áheyrilega og með mjög góðri framsögn. Hlustað af athygli og beitt þekkingu sinni og reynslu á sjálfstæðan hátt til að skilja það sem sagt er. Tjáð sig af öryggi með leikrænni tjáningu frammi fyrir hópi og staðið fyrir máli sínu. Tjáð skoðanir sínar og rökstutt þær. Nýtt sér myndefni og rafrænt efni á skapandi og gagnrýninn hátt.

- **C - hæfni**

Lesið ólíka texta við hæfi af nokkrum skilningi. Kannast við nokkur frásagnarform bókmennta og algeng ljóða- og bókmenntahugtök.

- **B - hæfni**

Lesið ólíka texta við hæfi og lagt mat á textann. Lesið sér til ánægju og fróðleiks, greint aðalatriði og helstu efnisorð í texta. Greint vel nokkur frásagnarform bókmennta og beitt algengum ljóða- og bókmenntahugtökum.

- **A - hæfni**

Lesið af öryggi og með skilningi ólíka texta við hæfi, greint aðal- og efnisatriði texta, lagt mat á hann og túlkað. Greint mjög vel nokkur frásagnarform bókmennta og beitt algengum ljóða- og bókmenntahugtökum.

- **C - hæfni**
Ritað læsilegan texta og tjáð hugsanir sínar í málsgreinum með hliðsjón af tilefni.

- **B - hæfni**
Ritað ólíkar tegundir texta í samhengi með mismunandi framsetningu.

- **A - hæfni**
Ritað ólíkar tegundir texta í góðu samhengi með mismunandi framsetningu.

- **C - hæfni**
Beitt að einhverju leyti einföldum atriðum stafsetningar og greinarmerkjasetningar. Beitt almennum orðaforða og nýtt sér að einhverju leyti málfræðikunnáttu sína í ræðu og riti. Þekkt helstu orðflokka og nefnt dæmi um þá.

- **B - hæfni**
Beitt helstu reglum um uppbyggingu texta, réttitun og greinarmerkjasetningu. Notað góðan orðaforða og nýtt sér málfræðikunn- áttu sína við málnotkun í ræðu og riti. Greint helstu einkenni og hlutverk nokkurra orðflokka.

- **A - hæfni**
Beitt af öryggi helstu reglum um uppbyggingu texta, réttitun og greinarmerkjasetningu. Notað ríkulegan orðaforða og nýtt sér mjög vel reglur um málnotkun í ræðu og riti. Greint á sjálfstæðan hátt helstu einkenni og hlutverk orðflokka.

Lesfimiviðmið 1.-10. bekkur - 7. bekkur

- **7. BEKKUR - LESFIMIPRÓF**
September - Fjöldi rétt lesinna orða á mínútu.

- **7. BEKKUR - LESFIMIPRÓF**
Janúar - Fjöldi rétt lesinna orða á mínútu.

- **7. BEKKUR - LESFIMIPRÓF**
Maí - Fjöldi rétt lesinna orða á mínútu.

- **LESFIMIVIÐMIÐ**
Viðmið fyrir 7. bekk. Útskýring á matstáknum. Rétt lesin orð á mínútu: Undir viðmiði = **færri en 120**. Viðmið 1 = **120-164. 90%** af nemendum. Viðmið 2 = **165-189. 50%** af nemendum. Viðmið 3 = **190** eða fleiri. 25% af nemendum. Athugið að lesfimiviðmið miða við stöðu nemenda við lok 7. bekkjar.

Orðarún - Mat á lesskilningi í 3.- 8.bekk - 7. bekkur

- **7. bekkurORÐARÚN - PRÓF 1***Lesskilningsprófið Orðarún reynir á ferns konar færni; greina staðreyndir, draga ályktanir, að átta sig á meginefni texta og útskýra orð og orðasambönd. Notast er við prófið Orðarún til að meta stöðu og framfarir. Athugið að prófið er staðlað fyrir apríl og ber að túlka niðurstöður samkvæmt því.*Útskýring á matstáknum.**Hæfni ekki náð** = Nemandi svaraði á bilinu 0 til 6 af 20 atriðum rétt**Parfnast þjálfunar** = Nemandi svaraði á bilinu 7 til 9 af 20 atriðum rétt**Á góðri leið** = Nemandi svaraði á bilinu 10 til 16 af 20 atriðum rétt**Hæfni náð** = Nemandi svaraði nær öllu rétt eða 17 til 19 atriðum**Framúrskarandi** = Nemandi svaraði öllu rétt eða 20 af 20 atriðum

- **7. bekkurORÐARÚN - PRÓF 2** Lesskilningsprófið Orðarún reynir á ferns konar færni; greina staðreyndir, draga ályktanir, að átta sig á meginefni texta og útskýra orð og orðasambönd. Notast er við prófið Orðarún til að meta stöðu og framfarir. Athugið að prófið er staðlað fyrir apríl og ber að túlka niðurstöður samkvæmt því. Útskýring á matstáknum.**Hæfni ekki náð** = Nemandi svaraði á bilinu 0 til 6 af 20 atriðum rétt**Þarfnast þjálfunar** = Nemandi svaraði á bilinu 7 til 10 af 20 atriðum rétt**Á góðri leið** = Nemandi svaraði á bilinu 11 til 16 af 20 atriðum rétt**Hæfni náð** = Nemandi svaraði nær öllu rétt eða 17 til 19 atriðum**Framúrskarandi** = Nemandi svaraði öllu rétt eða 20 af 20 atriðum